



**ÖSTERSUNDS  
KOMMUN**  
STAAREN TJÆLTE

REVISIONSRAPPORT  
**GRUNDLÄGGANDE  
GRANSKNING AV  
SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN**

Moa Strömkvist, Verksamhetsrevisor  
Anneth Nyqvist, Certifierad kommunal revisor  
Dnr: REV/00021/2022

## Innehållsförteckning

1	INLEDNING .....	3
1.1	BAKGRUND.....	3
1.2	SYFTE .....	3
1.3	AVGRÄNSNING .....	4
1.4	REVISIONSKRITERIER .....	4
1.5	ANSVARIG NÄMND/STYRELSE.....	4
1.6	METODER.....	4
2	RESULTAT AV GRANSKNINGEN .....	5
2.1	HAR NÄMNDEN BEDRIVIT VERKSAMHETEN PÅ ETT ÄNDAMÅLSENLIGT SÄTT? .....	5
2.1.1	Förändringar under året som har påverkat nämndens ansvarsområde .....	5
2.1.2	Styrdokument .....	5
2.1.3	Nämndens verksamhetsplan .....	5
2.1.4	Arbetet med fullmäktige- och nämnduppdragen.....	5
2.1.5	Vidtagna åtgärder vid avvikelser i uppdrag.....	7
2.1.6	Nämndens löpande uppdrag till förvaltningen .....	7
2.1.7	Uppföljning.....	8
2.2	HAR NÄMNDEN EN ÄNDAMÅLSENLIG STYRNING, UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING AV SIN EKONOMI? .....	8
2.2.1	Effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar.....	9
2.2.2	Investeringar .....	10
2.2.3	Åtgärder vid budgetavvikelse .....	10
2.3	HAR NÄMNDEN SETT TILL ATT DEN INTERNA STYRNINGEN, UPPFÖLJNINGEN OCH KONTROLLEN ÄR TILLRÄCKLIG?.....	10
2.4	SPECIFIKA FRÅGESTÄLLNINGAR .....	11
2.4.1	Krisberedskap.....	11
2.4.2	Ej verkställda gynnande beslut.....	12
2.4.3	Fördjupade granskningar .....	13
2.5	HAR NÄMNDEN VIDTAGIT ÅTGÄRDER UTIFRÅN FÖREGÅENDE ÅRS GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING?.....	13

## 1 INLEDNING

---

### 1.1 BAKGRUND

Kommunens revisorer granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom styrelsen och nämndernas verksamhetsområden. Revisorererna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten följs. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år avseende nämnder och styrelser och är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningens upplägg har anpassats till Skyrevs vägledning för grundläggande granskning.

En gemensam projektplan har upprättats för samtliga nämnder. För kommunstyrelsen och fullmäktigeberedningar har separata projektplaner tagits fram. Tillkommande revisionsfrågor kan tillkomma för de enskilda nämnderna och beslutas separat.

### 1.2 SYFTE

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge underlag för revisorererna att uttala sig om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt, om verksamheten sköts på ett ekonomiskt tillfredställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig.

#### Revisionsfrågor

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt?
  - Verksamheten har genomförts enligt reglemente och lagstiftning.
  - Nämnden har agerat för att säkerställa att uppdragen från fullmäktige och de egna nämnduppdragen genomförs.
  - Det finns processer för planering, genomförande och uppföljning.
- Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
  - Nämnden styr verksamheten så att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramarna.
  - Det finns en tillräcklig och kontinuerlig uppföljning av ekonomin.
  - Nämnden har agerat vid budgetavvikelser.
- Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?
  - Det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll.
  - Det finns kontroller och riskhantering inom väsentliga områden.
  - Arbetet med intern kontroll är en integrerad del av organisation, system och löpande arbete.
- Har nämnden en tillfredsställande uppföljning av ej verkställda gynnande beslut?
- Vilken beredskap finns för att upprätthålla verksamheten inom förvaltningen vid en kris (extraordinär händelse i fredstid)? Genomförs krisövningar inom förvaltningen?
- Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?

### **1.3 AVGRÄNSNING**

Granskningen är avgränsad till verksamhetsåret 2022. Nämndens räkenskaper omfattas inte av denna granskning då de granskas i samband med kommunens bokslut.

### **1.4 REVISIONSKRITERIER**

Uppfylls kraven i:

- Kommunallagen (2017:725)
- Reglemente för nämnden
- Mål och budget 2022
- Riktlinje mål och budget i Östersunds kommun
- Fullmäktigebeslut

### **1.5 ANSVARIG NÄMND/STYRELSE**

Granskningen avser social- och arbetsmarknadsnämnden.

### **1.6 METODER**

Granskningen utförs genom inhämtning och granskning av relevanta dokument och intervjuer med berörda tjänstemän.

Substansgranskning utförs för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

## 2 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

---

### 2.1 HAR NÄMNDEN BEDRIVIT VERKSAMHETEN PÅ ETT ÄNDAMÅLSENLIGT SÄTT?

#### 2.1.1 Förändringar under året som har påverkat nämndens ansvarsområde

Den 1 april 2022 tog Östersunds kommun över Innanförskapsakademien Jämtland AB:s verksamhet. I samband med den omorganisationen slogs också arbetsmarknadsenheten och navigatorcentrum ihop och bildar tillsammans med Innanförskapsakademien en enhet under sektor kompetens arbete försörjning.

Under hösten år 2021 startade en ny verksamhet, Familjelotsen, upp med syfte att erbjuda ett tidigare och mer tillgängligt föräldrastöd. Uppstart av verksamheten har skett i flera steg och under hösten år 2022 beräknas verksamheten vara i full drift.

Viss lagstiftning har förändrats under perioden, bland annat för att stärka principen om barnets bästa och säkerställa trygghet och säkerhet för placerade barn. Det har skett ändringar i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. för att åstadkomma en jämnare fördelning över landet av boendeplatser för skyddsbehövande som kommer till Sverige med stöd av EU:s massflyktsdirektiv. Detta har medfört ett ökat mottagande i kommunen av flyktingar från Ukraina.

#### 2.1.2 Styrdokument

Nämnden har under året beslutat om delegationsbestämmelserna, reglementet och riktlinjerna för ekonomiskt bistånd.

#### 2.1.3 Nämndens verksamhetsplan

Enligt kommunens styrmodell ska nämnderna ta fram en verksamhetsplan som dels visar de fullmäktigeuppdrag som nämnden omfattas av, dels de uppdrag som nämnden utöver fullmäktiges uppdrag avser att ha specifikt fokus på det kommande året. Politiska nyckeltal som har direkt bäring på nämndens verksamhet ska också redovisas i nämndens verksamhetsplan tillsammans med övriga nyckeltal som bedöms nödvändiga.

Social- och arbetsmarknadsnämnden beslutade att föreslå fullmäktige att besluta om verksamhetsplan 2022 i september 2021<sup>1</sup>. Av protokollsanteckning framgår att Vänsterpartiet och Socialdemokraterna inte deltar i beslutet.

Nämnderna ska följa upp och analysera vad som åstadkommit i förhållande till de kommunövergripande målen och specifikt de politiska uppdragen. Tyngdpunkten ska ligga på analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar det egna resultatet och vad det betyder för kommunen i sin helhet.<sup>2</sup>

#### 2.1.4 Arbetet med fullmäktige- och nämnduppdragen

Utifrån fullmäktiges åtta kommunövergripande mål hade nämnden 5 uppdrag från kommunfullmäktige, 5 egna nämnduppdrag och 5 uppdrag från kommundirektören. Fullmäktigeuppdragen och de egna nämnduppdragen är kopplade till 4 av de kommunövergripande målen.

---

<sup>1</sup> Social- och arbetsmarknadsnämnden 2021-09-22 § 85 Dnr 00200-2021

<sup>2</sup> Riktlinje för mål och budget i Östersunds kommun Dnr 00258-2021

I nedanstående tabell framkommer om nämnden har bedömt uppdragen som genomförda (grön), bedöms bli genomförda (gul) eller bedöms inte bli genomförda under året (röd) vid uppföljning per april (T1) och augusti (T2). Tabellen visar också om uppdragen bedömdes som genomförda (grön) eller inte genomförda (röd) i årsredovisningen vid årets slut.

Uppdrag	Uppdragsgivare	T1	T2	ÅR
Tillsammans med polisen genomföra förebyggande utbildningsinsatser och tillsynen på restauranger och krogar för att minimera risken för överservering.	KF			
Samordna insatser för att främja arbetet med kommunens och näringslivets kompetensförsörjningsbehov.	KF			
Öka och anpassa utbudet av arbetsmarknads- och studieförberedande insatser.	KF			
Säkerställa och utveckla nämndens kompetensförsörjningsarbete.	KF			
Genomför åtgärder för att minska sjukfrånvaron.	KF			
Säkerställ myndighetsutövningen vad gäller orosanmälningar och barnavårdsutredningar.	Nämnd			
Fortsätt arbetet med att utveckla verksamheter med stöd av digitalisering.	Nämnd			
Samverkan externt med andra huvudmän ska fortsätta utvecklas.	Nämnd			
Samverkan internt med andra förvaltningar och bolag ska fortsätta att utvecklas.	Nämnd			
Öka medborgarnas inflytande och delaktighet.	Nämnd			

Vid intervjuer framkommer att nämnden under året har gulmarkerat uppdrag om de är påbörjade, inte utifrån om de beräknas att bli genomförda under året vilket är instruktionen.

Nämnden bedömer samtliga uppdrag som genomförda under året. Av kommentar till ett uppdrag framgår att uppdraget var planerat att utföras i större utsträckning men fick begränsas till följd av resursbrist.

Uppdrag gällande att sjukfrånvaron har bedömts som genomfört utifrån om att det har vidtagits åtgärder. Däremot har utvecklingen av sjukfrånvaron inte legat till grund för bedömningen.

## Redovisning av nyckeltal

I nämndens verksamhetsplan återfinns totalt 18 nyckeltal, varav 16 har fastställts av fullmäktige och 2 av nämnden. Samtliga nyckeltal är hämtade från Kolada och senaste uppgifterna hämtas från 2020 och 2021 års verksamhet och redovisning.

Nämnden har i kommentarerna angivit om de nyckeltal som avser kostnader för olika verksamheter har förbättrats eller försämrats i förhållande till tidigare år samt i förhållande till riket och kommuner i samma storlek. Eftersom varken fullmäktige eller nämnden har angivit något mål eller ambitionsnivå för nyckeltalen är det svårt att bedöma om det är positivt eller negativt att en kostnad är högre eller lägre jämfört med riket eller liknande kommuner. Nämnden har inte heller gjort någon egen analys av om utfallet av nyckeltalen förväntas bidra till att fullmäktiges övergripande mål uppnås.

I kommunens mått för god ekonomisk hushållning framgår att nettokostnadsavvikelsen ska uppgå till högst +/- 5 % per verksamhet efter hänsyn till politisk ambitionsnivå. För 2021 uppgår nettokostnadsavvikelsen inom individ- och familjeomsorgen till 29,63 % vilket är betydligt högre än måttet anger. Vi har inte kunnat utläsa att det finns någon uttaland politisk ambitionsnivå om att nettokostnadsavvikelsen inom individ- och familjeomsorgen får överstiga 5 %. Däremot har fullmäktige beviljat nämnden en utökad budgetram för 2022.

### 2.1.5 Vidtagna åtgärder vid avvikelser i uppdrag

Uppdragen har i delårsrapporterna bedömts som antingen pågående eller genomförda. I kommentarerna framgår vilket arbete som pågår och ska genomföras. Nämnden har inte fattat beslut om att vidta några ytterligare åtgärder. Nämnden bedömer samtliga uppdrag som genomförda i årsredovisningen.

### 2.1.6 Nämndens löpande uppdrag till förvaltningen

I början av året beslutade nämnden att anta ett styrdokument inklusive tillsynsplan för år 2022 gällande tillsyn enligt Alkohollagen och Lag om tobak och liknande produkter.

Nämnden fastställde vuxenutbildningens plan för systematiskt kvalitetsarbete 2022. Syftet med planen är att ge en samlad bild av verksamheten, beskriva resultat och måluppfyllelse för de nationella målen, analysera och bedöma måluppfyllelsen i verksamheterna och ange åtgärder för förbättring samt att ge nämnden ett bra beslutsunderlag för kommande mål- och budgetarbete.

Utifrån ett initiativärende beslutade nämnden att ge sektorchef inom sektor Kompetens arbete försörjning i uppdrag att finna vägar för att förankringen av arbetsmarknadsfrågorna lyfts upp på en kommunövergripande nivå. I samband med beslutet bestämdes att återrapportering ska ske vid nämndens sammanträde i december 2022. Återrapportering skedde under punkten information.

Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-25 att ge kommundirektören i uppdrag att genomföra en genomlysning och fallanalys av placeringar hos Social- och arbetsmarknadsnämnden som stöd för nämndens och förvaltningens arbete med att styra och leda förvaltningen. Nämnden tar under året del av Social och arbetsmarknadsförvaltningens rapport som skickas till kommunstyrelsen för beslut om vidare åtgärder.

Förvaltningen har fått i uppdrag att utvärdera nämndens beslut om att utöka milersättning till familjehem inom Familjehemscentrum senast 2023-06-30.

Nämnden fastställde en plan för utvärdering och uppföljning för åren 2020-2022 av verksamheter inom nämndens ansvarsområde den 22 april 2020. I planen står angivet att sex verksamheter ska utvärderas, förvaltningen har genomfört fyra av dem. Nämnden beslutar att plan för utvärdering och uppföljning av verksamheterna Nova stödboende, ungdomsstöd samt uppföljning av insatser inom Föräldrastöd Bryggan skjuts fram till att genomföras under mandatperioden 2023-2026.

### 2.1.7 Uppföljning

Nämnden har ett årshjul där uppföljning av de olika verksamheterna ingår. Under 2022 har nämnden fått löpande fått information om flyktingsituationen i kommunen och coronapandemins effekter på nämndens verksamheter. Nämnden har också löpande fått information om narkotikaanvändandet i länet och kommunen. Ett gemensamt sammanträde med barn- och utbildningsnämnden har genomförts.

Vid månadsuppföljningar har nämnden följt upp nyckeltal för ekonomiskt bistånd, nyckeltal för antal placerade personer samt utveckling av sjukfrånvaro och personalkostnader.

#### Bedömning

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

- Vi har inte identifierat några avvikelser från reglemente eller lagstiftning. Omfattningen av vår granskning är begränsad och utesluter inte att avvikelser kan förekomma.
- Nämnden har bedömt att samtliga uppdrag är genomförda. Uppdragen är brett formulerade vilket gör det svårt att veta när ett uppdrag kan bedömas som genomfört eller inte. Flera av uppdragen kan ses som ett pågående arbete som kommer att fortsätta under kommande år. Vi menar att formuleringen av uppdragen lämnar utrymme för tolkning i bedömningen.
- Utifrån uppföljningarna under året är det svårt att utläsa om ett uppdrag bedöms vara möjligt att genomföra.
- Nämnden följer kommunens övergripande processer för planering, genomförande och uppföljning.
- Nämnden har ett årshjul för uppföljning av de olika verksamheterna och har även hållit sig informerad om verksamheten genom informationspunkter på sammanträden.

### 2.2 HAR NÄMNDEN EN ÄNDAMÅLSENLIG STYRNING, UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING AV SIN EKONOMI?

Nämnden fastställde detaljbudget 2022-01-26<sup>3</sup> för verksamhetsåret. Social- och arbetsmarknadsnämndens driftbudget för 2022 uppgick till 576,8 mnkr varav 400,2 mnkr bestod av kommunbidrag. Fullmäktige har utökat nämndens budgetram med 37,0 mnkr för 2022. I verksamhetsplanen ingår besparingar och effektiviseringar om 5,8 mnkr.

Nämndens investeringsbudget uppgick till 1,2 mnkr.

Nämnden fick under år 2021 i uppdrag att ta fram en långsiktig åtgärdsplan för att sänka nettokostnadsavvikelsen. Den långsiktiga åtgärdsplanen beslutades av nämnden i januari 2022<sup>4</sup>. Åtgärder för att minska nettokostnadsavvikelsen inom individ- och familjeomsorgen innebär också en anpassning till kommunfullmäktiges mått för god ekonomisk hushållning, se punkt 2.1.4.

Kommunstyrelsen följer månatligen upp nämndernas ekonomiska resultat och prognos. Nämnderna rapporterar resultat kopplat till mål och uppdrag till fullmäktige per den sista april, augusti och december.<sup>5</sup>

<sup>3</sup> Social- och arbetsmarknadsnämnden 2022-01-26 § 2 Dnr 00011-2022

<sup>4</sup> Social- och arbetsmarknadsnämnden 2022-01-26 § 3 Dnr 00014-2022

<sup>5</sup> Riktlinje för mål och budget i Östersunds kommun Dnr 00258-2021



Nämndens verksamhet, inklusive fullmäktiges uppdrag, och ekonomi har följts upp per april, augusti och december. Därutöver har nämnden tagit del av ekonomiska månadsrapporter per februari, mars, maj, september och november.

I tabellen nedan redovisas nämndens helårsprognoser under året.

Månad då prognos upprättats	Helårsprognos, avvikelse mnkr
Februari	0,4 mnkr
Mars	-1,6 mnkr
April, tertialrapport	-6,5 mnkr
Maj	-7,5 mnkr
Augusti, delårsrapport	-4,9 mnkr
September	-3,3 mnkr
Oktober	0,0 mnkr
November	0,0 mnkr
December	+3,2 mnkr

I den första tertialrapporten uppgick social- och arbetsmarknadsnämndens helårsprognos för 2022 till -6,5 mnkr. Inga åtgärder bedömdes behöva vidtas då ett omfattande arbete med att sänka nämndens kostnader pågår.

I den andra tertialrapporten uppgick nämndens helårsprognos för 2022 till -4,9 mnkr. En förklaring till det bättre utfallet uppgavs vara en ökad budgettram om 37,0 mnkr för år 2022. Vid borträknande av driftkostnader för Innanförskapsakademin om 4,9 mnkr framkommer av delårsrapporten att nämnden uppvisar ett prognostiserat nollresultat. Prognosen uppges vara osäker på grund av att kostnaden för Innanförskapsakademin varit svår att uppskatta.

Social- och arbetsmarknadsnämndens resultat för 2022 uppgår till + 3,2 mnkr. I 2021 års bokslut redovisades ett underskott motsvarande - 22,6 mnkr.

2022 års resultat består av både positiva och negativa avvikelser inom enskilda verksamheter. Inom institutionsvård för barn- och unga (-7,5 mnkr), familjehem (- 5,1 mnkr) och försörjningsstöd (-3,0 mnkr) redovisas fortsatt negativa budgetavvikelser. Andra verksamheter som redovisar negativa avvikelser är asylhem Put boende (-2,8 mnkr), Svenska för invandrare (-2,6 mnkr) samt jour/skyddsboende (-2,3 mnkr). De negativa avvikelserna täcks upp av överskott inom vuxenutbildningen (+14,7 mnkr) samt arbetsmarknadsåtgärder (+4,1 mnkr).

Vi har jämfört utfallet mellan 2022 och 2021 och noterar att nettokostnaderna inom individ- och familjeomsorgen totalt sett är nästan oförändrade. Om inte den referenskostnad som nettokostnadsavvikelsen jämförs mot ändras borde detta innebära att nettokostnadsavvikelsen inte förändras i någon större omfattning.

### 2.2.1 Effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar

I budget 2022 framgår att nämnden ska genomföra effektiviseringar och besparingar om 5,8 mnkr. 2,4 mnkr inom sektor öppenvård, 1,3 mnkr inom sektor kompetens, arbete försörjning och 2,1 mnkr genom ny teknik och digitalisering. Nämnden har genomfört budgeterade effektiviseringar och besparingar.

## 2.2.2 Investeringar

Nämnden har en investeringsbudget om 1,2 mnkr, utfallet uppgår till 0,55 mnkr.

## 2.2.3 Åtgärder vid budgetavvikelse

I månadsrapport per juni uppvisade nämnden ett prognostiserat underskott motsvarande 2,5 mnkr, varför nämnden beslutade att en åtgärdsplan skulle upprättas. Åtgärdsplanen beslutades av nämnden i augusti år 2022 och utgick främst från en minskning av personalrelaterade kostnader. Åtgärdsplanen har fullföljts genom minskade kostnader för kompetensutveckling, inköp av förbrukningsinventarier samt vakanshållande av vissa tjänster.

Av nämndens protokoll från september och framåt framgår att flertalet åtgärder utifrån den långsiktiga åtgärdsplanen är påbörjade som tar bäring på nämndens underskott samt att minska nettokostnadsavvikelsen.

Nämnden begärde i samband med delårsrapporten tilläggsbudget för drift av Innanförskapsakademien motsvarande 3,3 mnkr vilket fullmäktige beviljade. För 2023 och 2024 har nämnden fått en utökad budgetram med 5,0 mnkr.

## Bedömning

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har haft en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin.

- Nämnden redovisar ett resultat som uppgår till ca +3,2 mnkr.
- Nämnden har löpande vidtagit åtgärder utifrån den långsiktiga åtgärdsplanen samt beslutat om en ytterligare åtgärdsplan för att bedriva verksamheten inom de ekonomiska ramarna. Därutöver har budgeterade effektiviseringar/besparingar för 2022 genomförts enligt plan.
- Nämnden har följt upp ekonomin i enlighet med kommunens riktlinjer.
- Nyckeltalen avseende nettokostnadsavvikelsen för 2022 presenteras först senare under 2023 varför det inte är möjligt att bedöma om nettokostnadsavvikelsen har minskat. Eftersom den totala kostnaden för individ- och familjeomsorgen i princip är oförändrad jämfört med 2021 tyder det inte på några större förändringar av nettokostnadsavvikelsen om inte referenskostnaden ändras.

## 2.3 HAR NÄMNDEN SETT TILL ATT DEN INTERNA STYRNINGEN, UPPFÖLJNINGEN OCH KONTROLLEN ÄR TILLRÄCKLIG?

Av kommunallagen och i nämndens reglemente framgår att nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Enligt riktlinje för intern kontroll och styrning ska nämnderna senast i februari varje år anta en särskild plan för den interna kontrollen. Det framgår också av nämndens reglemente att nämnden årligen ska fastställa och följa upp en plan för den interna kontrollen. Planen ska överlämnas till kommunstyrelsen senast under mars.<sup>6</sup>

Nämnden fastställde sin internkontrollplan 2022-01-26<sup>7</sup>. Nämndens presidium har deltagit i riskanalysen och nämnden har haft möjlighet att lämna synpunkter i samband med beslutet.

<sup>6</sup> Riktlinje för intern kontroll och styrning Dnr 00273-2020

<sup>7</sup> Social- och arbetsmarknadsnämnden 2022-01-26 § 6 Dnr 00277-2021

Uppföljning ska, enligt Riktlinje för intern kontroll och styrning, göras till nämnden i anslutning till ordinarie verksamhetsuppföljning, d.v.s. per april, augusti och vid årsbokslut. Vid bokslut ska nämnder rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till kommunstyrelsen. I beslutet när nämnden fastställde sin internkontrollplan framgår i enlighet med detta att planen ska följas upp per tertiäl och vid årets slut.

Social- och arbetsmarknadsnämnden har följt upp internkontrollplanen enligt kommunens riktlinjer.

Nämnden hade 15 kontrollmoment i sin internkontrollplan varav fyra följs upp per månad och resterande per tertiäl.

I uppföljningen av internkontrollplanen har 9 risker bedömts som kontrollerade utan avvikelser och 3 risker har kontrollerats med vissa avvikelser. Tre risker har rödmarkerats utifrån att kontrollmomenten inte har genomförts. Det går dock inte att utläsa om det förekommit några avvikelser kopplat till riskerna.

I internkontrollen rapporteras nämnduppdrag som inte bedömdes genomförda föregående år. Nämnden hade ett nämnduppdrag från 2021 "Säkerställ myndighetsutövningen vad gäller orosanmälningar och barnavårdsutredningar". Uppdraget hanteras genom redan befintliga uppdrag i budget 2022.

### **Bedömning**

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har säkerställt att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig.

- Nämnden har fastställt internkontrollplan som följs upp tertiälvis.
- Nämnden har varit delaktig i riskanalyser då presidiet har deltagit i riskbedömningen och nämnden har haft möjlighet att lämna synpunkter.
- Rödmarkerade risker har bedömts mot bakgrund av att kontrollmoment inte har genomförts och det går inte att utläsa om avvikelserna kopplat till riskerna bedöms kvarstå eller inte.
- Nämnden har hanterat risker och vidtagit åtgärder. Vissa avvikelser har noterats och det är viktigt att nämnden säkerställer att dessa brister hanteras.

## **2.4 SPECIFIKA FRÅGESTÄLLNINGAR**

Revisorerna har beslutat om vissa specifika frågeställningar som ska ingå i den grundläggande granskningen. För social- och arbetsmarknadsnämnden omfattas krisberedskap och ej verkställda gynnande beslut.

### **2.4.1 Krisberedskap**

Samtliga förvaltningar i Östersunds kommun ska ha en lokal plan för krisledning. Dessa planer utgör tillsammans med den övergripande krisledningsplanen kommunens samlade planer för krisberedskap. Utöver dessa övergripande planer ansvarar varje verksamhet för att ha de rutiner som krävs för de verksamheter man ansvarar för och som måste fungera vid oönskade händelser.<sup>8</sup>

Östersunds kommun ska vid en kris i största möjliga utsträckning bedriva sin verksamhet så lika normal verksamhet som möjligt. Krissituation inträffar ofta helt oväntat. Det är därför viktigt att organisationen har en god och generell krisberedskap för att kunna hantera det oförutsedda. Kommunen har som mål att jobba så att skador på människa, miljö,

---

<sup>8</sup> Insidan *Säkerhet – krisberedskap* [Krisberedskap - Insidan \(ostersund.se\)](https://www.ostersund.se/insidan/sakerhet-krisberedskap)

hälsa och egendom minimeras. Grunden för Östersunds kommuns krisberedskap är flexibilitet och kreativitet. Kommunen ska i hög utsträckning vara förberedd på att möta och hantera många olika kriser, bland annat genom planering och övning med personalen.<sup>9</sup>

Om berörd verksamhet saknar förmåga att hantera krisen, eller är i stort behov av samordning så aktiveras kommunens centrala krisledning.<sup>10</sup>

### **Nämndens krisberedskap**

Social- och arbetsmarknadsförvaltningen uppger att det i kommunen pågår ett övergripande arbete gällande kris- och sårbarhet som ska vara klart under våren 2023. Förvaltningen har tillsammans med övriga förvaltningar påbörjat arbetet med att göra en risk och sårbarhetsanalys för förvaltningen. Syftet är att finna åtgärder som behöver vidtas vid en eventuell kris och som även har en motståndskraft upp emot 14 dagar. Arbetet pågår under våren 2023. Nämnden har dock redan i nuläget en beredskap i enlighet med den plan som tidigare utarbetats inom förvaltningen.

Förvaltningen uppger att de inte har genomfört någon krisövning i närtid. I det pågående arbetet har förvaltningen gått igenom följande scenarier och analyserat hur de påverkar verksamheten.

- Höststorm
- Vinterstorm
- Värmebölja/torka
- Skyfall
- Tågolycka med farligt gods
- Höjd beredskap

### **Bedömning**

Vi bedömer att nämnden delvis har en beredskap för att upprätthålla verksamheten inom förvaltningen vid en kris.

- Nämnden har en krishanteringsplan.
- Krisövningar har inte genomförts.

### **Rekommendationer**

- *Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att krisövningar genomförs i tillräcklig omfattning.*

#### **2.4.2 Ej verkställda gynnande beslut**

Socialnämnden ska rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 4 kap SoL som inte har verkställts inom tre månader från beslut till revisorer. Under året har det funnits 1-2 ärenden avseende öppenvårdsinsats/familjebehandling som ej har verkställts inom 3-6 månader men sista kvartalet 2022 återstår inga ärenden. För familjestöd Bryggan finns två ej verkställda ärenden inom 3-6 månader sista kvartalet.

När det gäller kontaktperson/kontaktfamilj har antalet ärenden ökat totalt sett under 2022. Fjärde kvartalet finns det totalt 62 beslut, avbrott i verkställighet har gjorts i 14 ärenden. 16 av ärendena är äldre än 1 år.

### **Bedömning**

Nämnden har rapporterat ej verkställda gynnande beslut tertiälvist enligt kraven i socialtjänstlagen. Det är positivt att antalet ärenden gällande öppenvårdsinsats/familjebehandling har minskat. Gällande kontaktperson/kontaktperson ökar antalet, nämnden har dock en löpande uppföljning av dessa ärenden.

<sup>9</sup> Insidan *Säkerhet – krisberedskap* [Krisberedskap - Insidan \(ostersund.se\)](https://www.ostersund.se/insidan/sakerhet-krisberedskap)

<sup>10</sup> Introduktion till säkerhetsarbetet i Östersunds kommun 2020-05-27

### 2.4.3 Fördjupade granskningar

Följande fördjupade granskningar som berör nämndens ansvarsområde har genomförts 2022.

#### **Granskning av försörjningsstöd – säkerhet i rutiner<sup>11</sup>**

Granskningen visade på att rutiner och riktlinjer gällande försörjningsstöd delvis är ändamålsenliga och att rättssäkerheten i huvudsak fungerar på ett tillfredsställande sätt. Brister noterades framförallt gällande arbetsfördelning och behörighetsstrukturer i verksamhetssystemet. En mer begränsad arbetsfördelning/behörighet bör eftersträvas vilket inbegriper löpande kontroller av att behörigheterna är korrekta.

#### **Granskning av arbetsmarknadsåtgärder<sup>12</sup>**

Granskningen visade att social- och arbetsmarknadsnämnden endast delvis har säkerställt att det finns en ändamålsenlig styrning, ledning, samverkan och uppföljning. Brister har särskilt identifierats när det gäller uppföljning, utvärdering och återrapportering av insatsernas resultat. Vidare framgår att uppdragen inom Mål och budget till sin karaktär är svåra att genomföra och följa upp inom tidsramen.

#### **Granskning av hot och våld mot anställda<sup>13</sup>**

Granskningen visade att kommunstyrelsen och berörda nämnder endast delvis har säkerställt att det bedrivs ett tillräckligt arbete med att förebygga, förhindra och hantera hot och våld i verksamheten. Brister har identifierats när det gäller de kommunövergripande styrdokumentens aktualitet och om de i tillräcklig utsträckning stödjer förvaltningarnas arbete. Däremot finns i huvudsak aktuella styrdokument och riktlinjer för enskilda förvaltningar, däribland social- och arbetsmarknadsförvaltningen.

## 2.5 HAR NÄMNDEN VIDTAGIT ÅTGÄRDER UTIFRÅN FÖREGÅENDE ÅRS GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING?

Vid föregående års grundläggande granskning lämnades ett antal rekommendationer. I tabellen nedan redovisas i vilken grad nämnden vidtagit åtgärder.

Rekommendation	Vidtagen åtgärd
Förtydliga beslut om åtgärder för att genomföra både fullmäktiges uppdrag och de egna nämnduppdragen.	Nämnden bedömer att samtliga uppdrag har genomförts under 2022. Formuleringen av uppdragen lämnar utrymme för tolkning i bedömningen.
Nämnden kan bli mer aktiv i riskanalyserna inom ramen för den interna kontrollen.	Nämndens presidium har deltagit i riskbedömningarna som ligger till grund för internkontrollplanen.
Beakta rekommendationer i tidigare granskning.	Åtgärder har vidtagits inom ramen för övriga rekommendationer.

### Bedömning

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har vidtagit åtgärder utifrån föregående års rekommendationer.

<sup>11</sup> Granskning av försörjningsstöd – säkerhet i rutiner REV00006/2022

<sup>12</sup> Granskning av arbetsmarknadsåtgärder REV00005/2022

<sup>13</sup> Granskning av hot och våld mot anställda REV00037/2022

## 2.6 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Vår sammanfattande bedömning är att nämnden i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt då nämnden har bedömt samtliga uppdrag genomförda. Formuleringen av uppdragen ger dock utrymme för tolkning. Verksamheten bedöms i huvudsak ha bedrivits på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Nämnden bedöms ha goda rutiner för styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi. Utfallet för 2022 indikerar dock inte att nettokostnadsavvikelsen har minskat under 2022 vilket är ett av målen i den långsiktiga handlingsplanen. Vidare är bedömningen att nämnden i huvudsak har säkerställt att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig. Nämnden har en plan för krisberedskap men har inte genomfört övningar.

Bedömningen grundar sig på följande bedömningar:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Har nämnden bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt?	I huvudsak	Nämnden har bedömt samtliga uppdrag som genomförda. Vi menar att formuleringen av uppdragen lämnar utrymme för tolkning i bedömningen.
Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?	I huvudsak	Nämnden har bedrivit verksamheten inom de ekonomiska ramarna och följt upp ekonomin i enlighet med kommunens riktlinjer. Nämnden har löpande vidtagit åtgärder utifrån den långsiktiga åtgärdsplanen. Utfallet indikerar inte att nettokostnaden för individ- och familjeomsorgen har minskat under 2022.
Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?	I huvudsak	Nämnden har fastställt en internkontrollplan som följts upp tertialvis. Vissa avvikelser har noterats och det är viktigt att nämnden säkerställer att dessa brister hanteras.
Vilken krisberedskap finns inom förvaltningen? Genomförs krisövningar?	Delvis	Nämnden har en plan för krisberedskap. Övningar genomförs dock inte.
Har nämnden en tillfredsställande uppföljning av ej verkställda gynnande beslut?	Ja	Nämnden har rapporterat ej verkställda gynnande beslut tertialvis enligt kraven i socialtjänstlagen.
Har nämnden vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?	Ja	Nämnden har vidtagit åtgärder utifrån samtliga tre rekommendationer i föregående granskning.

### ***Vi rekommenderar nämnden att:***

- *Säkerställa att krisövningar genomförs i tillräcklig omfattning.*

Östersunds kommun 2023-03-23

Projektledare/Kvalitetssäkring:

Projektmedarbetare:

Anneth Nyqvist  
Certifierad kommunal revisor

Moa Strömkvist  
Verksamhetsrevisor